

Rapportage

Peiling inzet slimme technologie

December 2022
Afdeling: A&R
Onderzoeksteam

Inhoudsopgave

	Pagina
Inleiding	3
1. Gebruik digitale technologieën	4
2. Toepassing video camera's	5
3. Inzet slimme technologie	7
4. Stellingen	9
5. Opleidingsniveau en leeftijdsklassen	10
Bijlage 1. Analyse openvragen	11
Bijlage 2. Vragenlijst	12

Inleiding

Op verzoek van de Ethische commissie Digitalisering heeft het onderzoeksteam van de gemeente Zwolle een korte peiling uitgevoerd naar inzet van slimme technologieën door de gemeente. De commissie heeft aangegeven dat er spanning kan zitten op het gebruik van de camera's omdat de technologie steeds meer kan, vooral in combinatie met kunstmatige intelligentie (AI - Artificial Intelligence). Daarom wenst de commissie inzicht te verkrijgen in hoe een Zwollenaar tegen het gebruik van de slimme technologie aankijkt zodat de gemeente daar bij toekomstige keuzes rekening mee kan houden. Ook wil de commissie polsen wat een wenselijk niveau van digitalisering is.

De vragen in de peiling gaan over het gebruik van technologie die kan bijdragen aan een veilige en leefbare lokale samenleving in Zwolle. Slimme technologie in de openbare ruimte kan bijvoorbeeld gaan over bewegingsdetectie via lussen in de weg of automatische verlichting op straat. Inmiddels staan de ontwikkelingen niet stil en komen er steeds meer digitale mogelijkheden bij. Zo is er de opkomst van kunstmatige intelligentie in cameratechnologie en slimme data analyse. De inwoner is bevraagd aan de hand van de voorbeelden zowel over de huidige toepassingen in Zwolle als over mogelijke nieuwe, zoals drones.

Deze rapportage geeft de uitkomsten van de peiling weer zonder nadere interpretatie. Analyse van de open antwoorden is door de commissie zelf uitgevoerd en voor de volledigheid in deze rapportage overgenomen. De commissie betreft deze uitkomsten in haar gesprek over het onderwerp 'Camera gebruik en beeldherkenning'. Interpretatie van de uitkomsten vindt zijn weerslag in de uiteindelijke reflectie van de Ethische commissie.

De peiling is online gehouden onder 4000 leden van het Burgerpanel van de gemeente Zwolle, van 19 september tot en met 5 oktober 2022. Het aantal volledige ingevulde vragen bedraagt 1241. De vragenlijst is opgesteld door wetenschappers van de commissie.

Gebruikte afkortingen

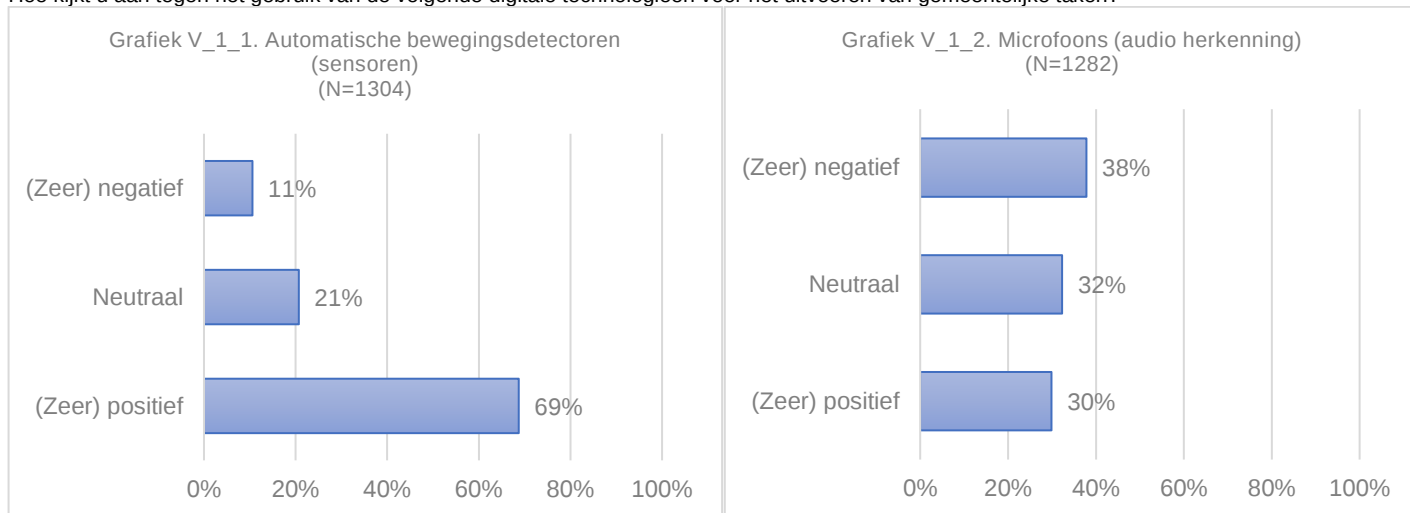
AI	–	Kunstmatige Intelligentie (Artificial intelligence)
OR	–	Openbare Ruimte
N	–	Aantal respondenten

1. Gebruik digitale technologieën

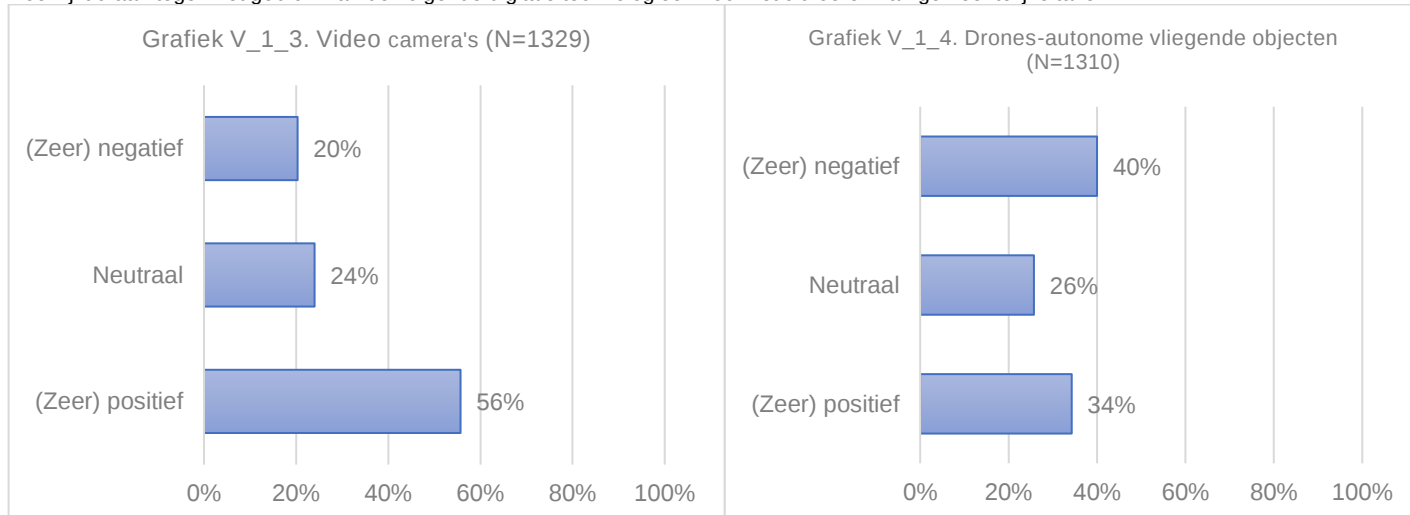
Korte toelichting grafieken

Bij twee van de vier vragen over digitale technologieën (V_2_1 en V_2_3) zijn de respondenten overwegend positief. Relatief negatiever zijn ze over het gebruik van microfoons en drones bij de uitvoering van gemeentelijke taken. Voor de leesbaarheid hebben wij voor de grafieken gebruik gemaakt van een 3 puntsschaal in plaats van de originele 5 puntsschaal (zeer negatief, negatief, neutraal, positief, zeer positief).

Hoe kijkt u aan tegen het gebruik van de volgende digitale technologieën voor het uitvoeren van gemeentelijke taken?

Hoe kijkt u aan tegen het gebruik van de volgende digitale technologieën voor het uitvoeren van gemeentelijke taken?

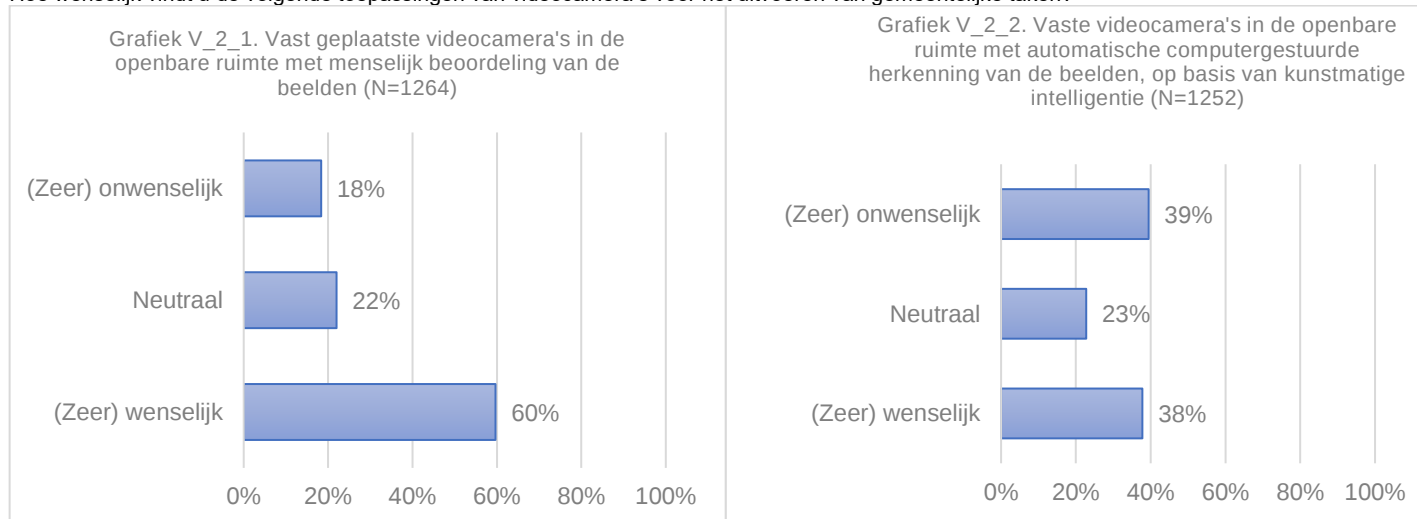

2. Toepassing videocamera's

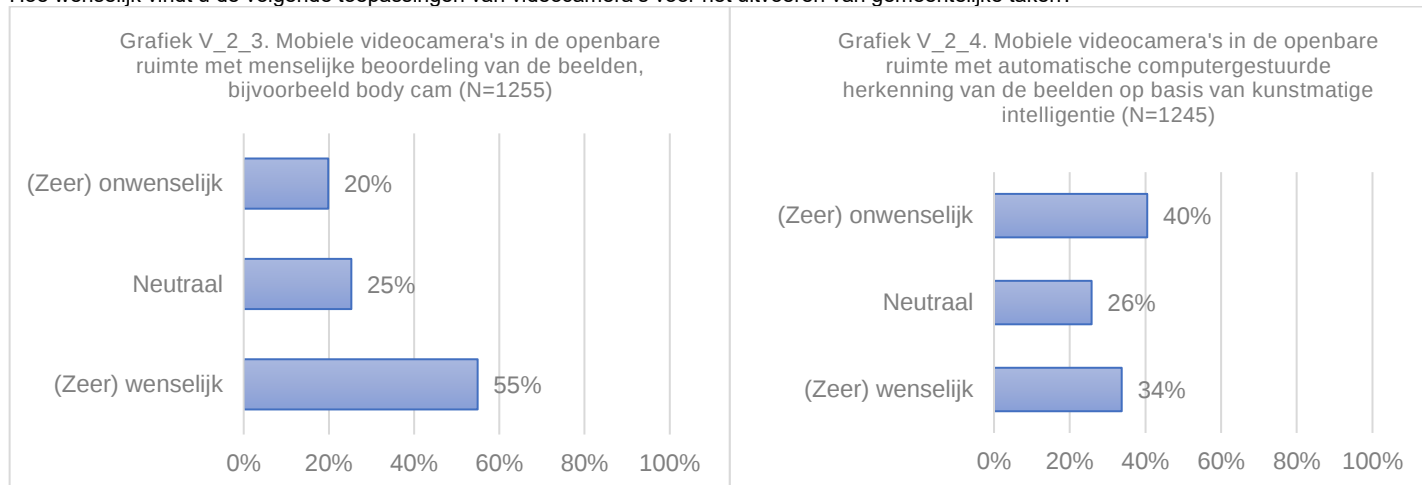
Korte toelichting grafieken

De respondenten zijn over het algemeen positief over de toepassing van videocamera's in de openbare ruimtes in combinatie met menselijke beoordeling. Over de toepassing van videocamera's in combinatie met AI zijn de meningen verdeeld: er zijn bijna evenveel respondenten (zeer) negatief als (zeer) positief. Toepassing van videocamera's voor een duidelijk benoemd doel (detectie van zwerfafval) in combinatie met AI, geeft een iets positiever uitkomst dan zonder genoemd doel.

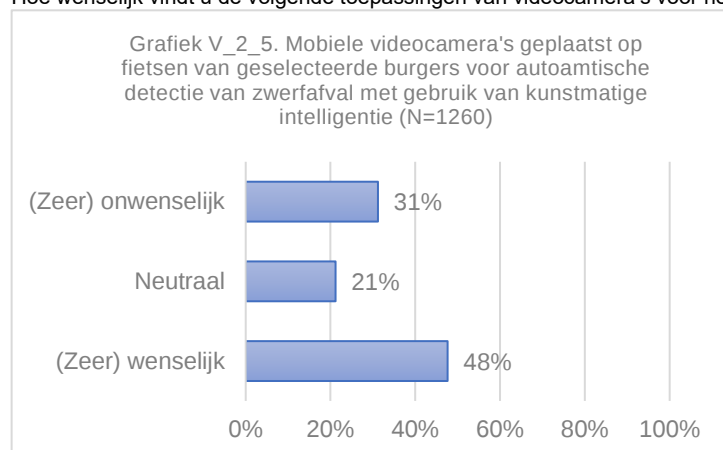
Hoe wenselijk vindt u de volgende toepassingen van videocamera's voor het uitvoeren van gemeentelijke taken?

Hoe wenselijk vindt u de volgende toepassingen van videocamera's voor het uitvoeren van gemeentelijke taken?

Hoe wenselijk vindt u de volgende toepassingen van videocamera's voor het uitvoeren van gemeentelijke taken?

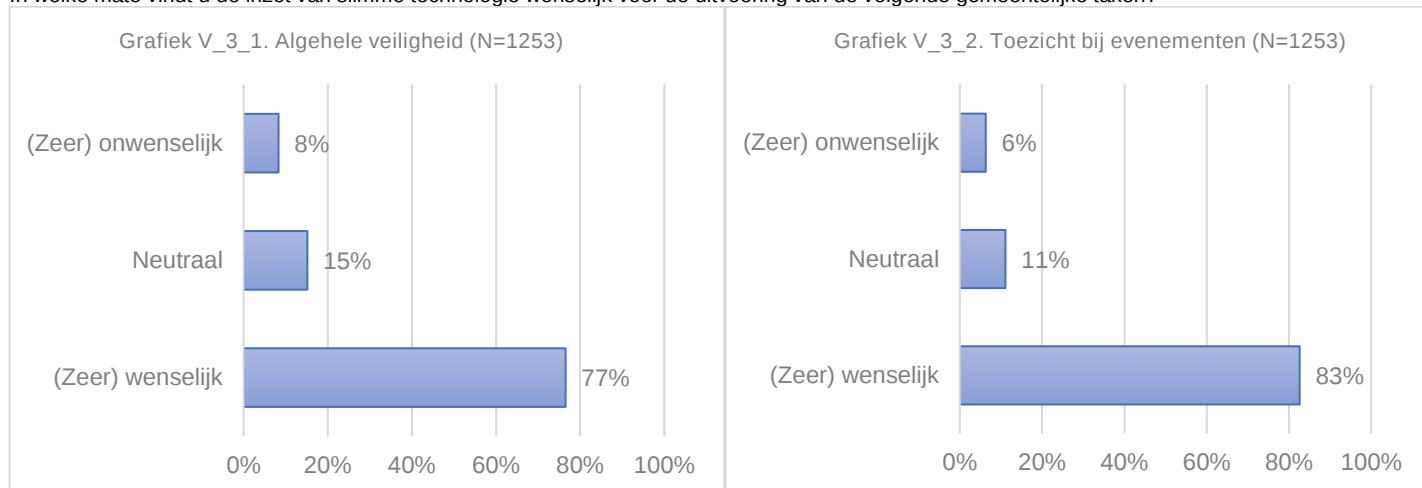

3. Inzet slimme technologie

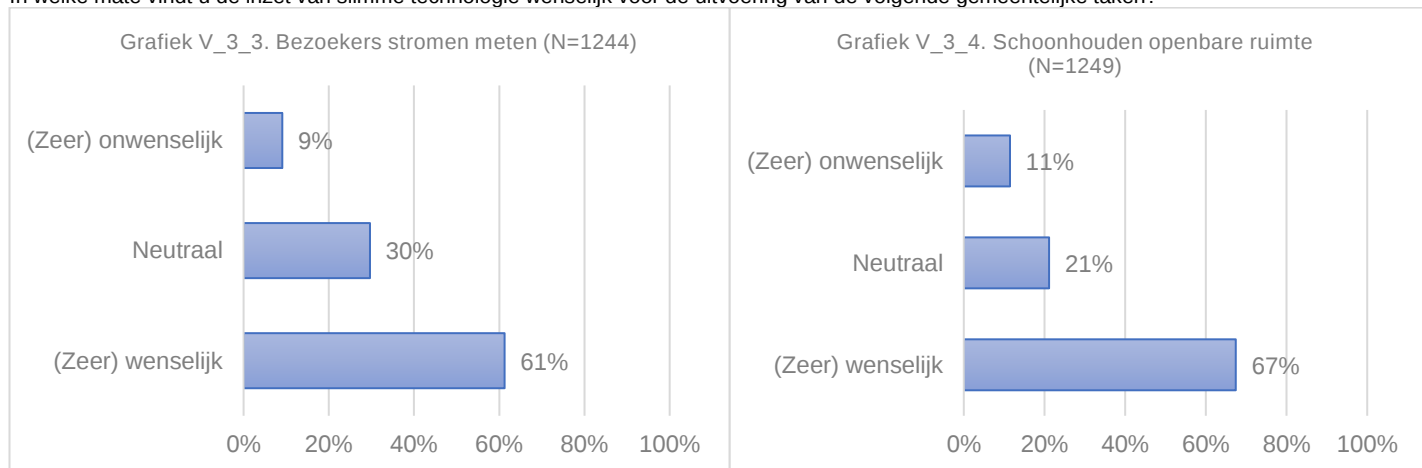
Korte toelichting grafieken

Over de inzet van de slimme technologieën voor diverse gemeentelijke taken zijn de respondenten overwegend positief. Uitschieter is het toezicht bij evenementen. 83% van de respondenten vindt dit toezicht zeer wenselijk. Over de inzet van de slimme technologie voor de gemeentelijke dienstverlening zijn ze minder positief. 48% van de deelnemers vindt dat het (zeer) wenselijk is.

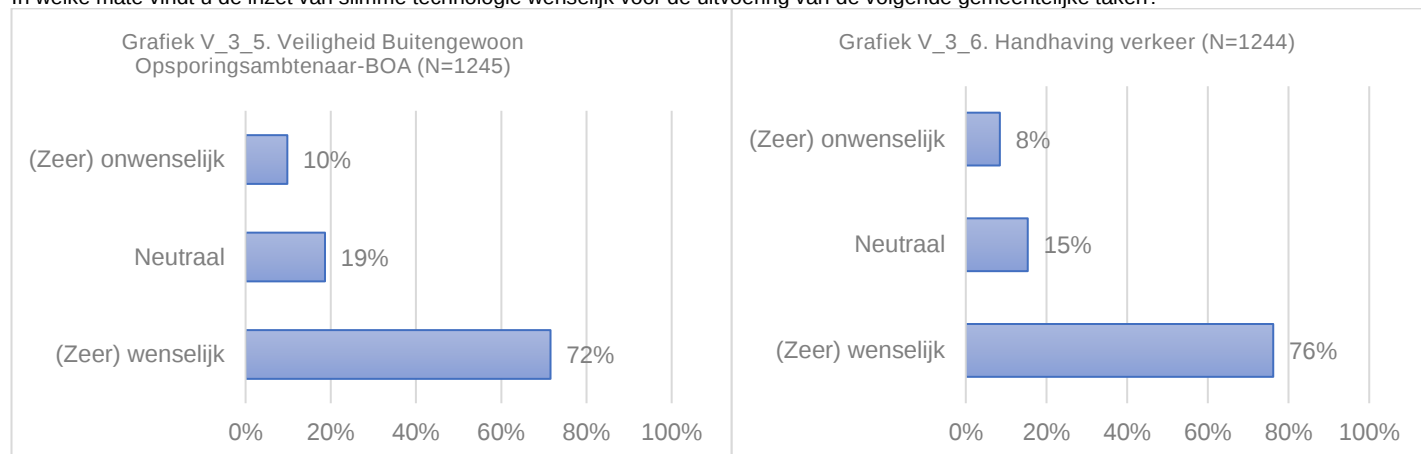
In welke mate vindt u de inzet van slimme technologie wenselijk voor de uitvoering van de volgende gemeentelijke taken?

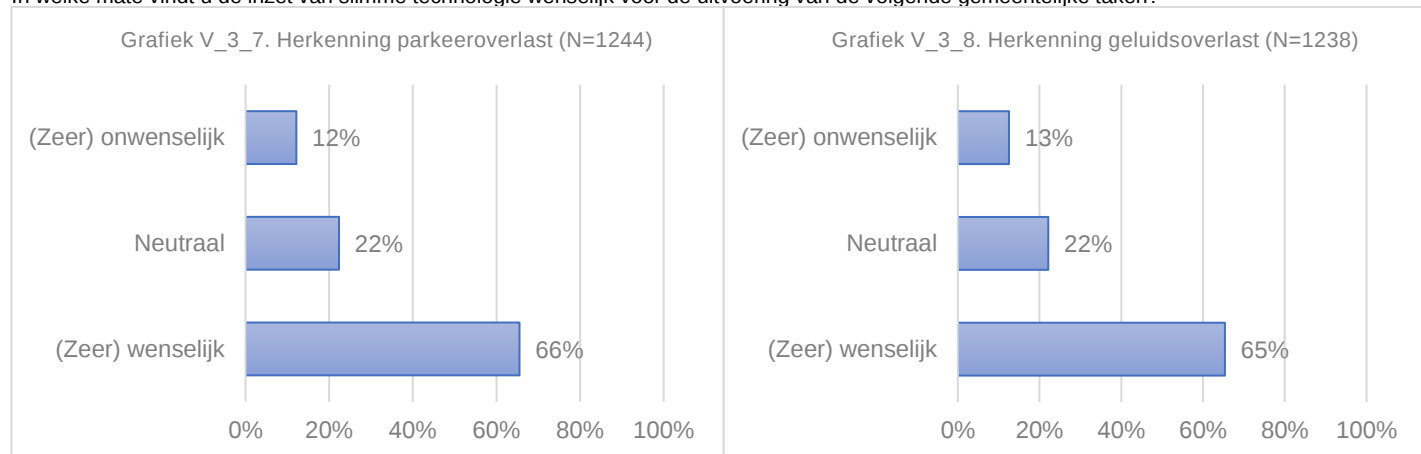
In welke mate vindt u de inzet van slimme technologie wenselijk voor de uitvoering van de volgende gemeentelijke taken?

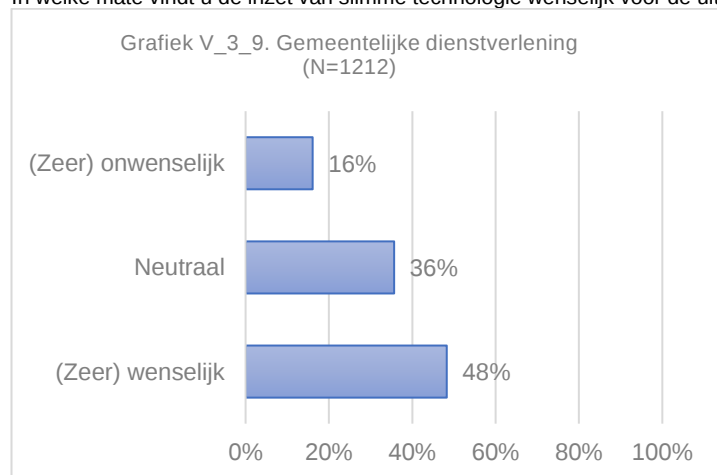
In welke mate vindt u de inzet van slimme technologie wenselijk voor de uitvoering van de volgende gemeentelijke taken?

In welke mate vindt u de inzet van slimme technologie wenselijk voor de uitvoering van de volgende gemeentelijke taken?

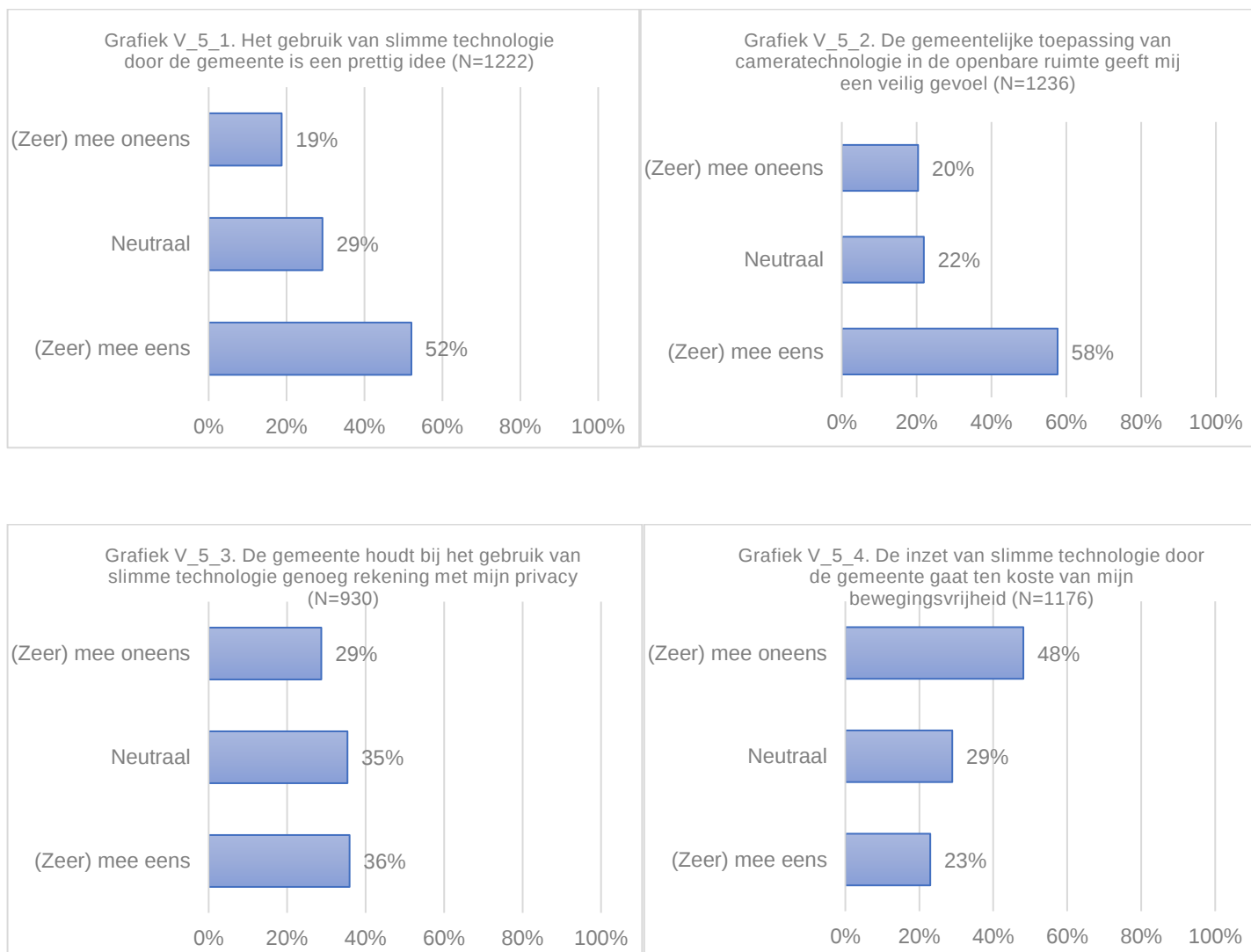
In welke mate vindt u de inzet van slimme technologie wenselijk voor de uitvoering van de volgende gemeentelijke taken?

4. Stellingen

Korte toelichting grafieken

De respondenten hebben aangegeven in welke mate ze het mee eens of oneens zijn met een viertal stellingen over de inzet van de slimme technologie. Ze vinden het over het algemeen een prettig idee dat de gemeente gebruik maakt van slimme technologie en het geeft ze ook een veilig gevoel. Over de borging van hun privacy bij het gebruik van de slimme technologie zijn de respondenten verdeeld. Bijna de helft van de respondenten vindt dat de inzet van slimme technologie de bewegingsvrijheid niet beperkt.

5. Opleidingsniveau en leeftijdsklassen

De respondenten zijn als volgt onderverdeeld naar opleidingsniveau en leeftijdsklassen.

Opleidingsniveau (N=1226)	
Basis	10%
Middelbaar	24%
Hoog	65%
Totaal	100%

Leeftijdsklassen (N=1211)	
19 t/m 34	10%
35 t/m 64	57%
65+	33%
Totaal	100%

BIJLAGE 1. Analyse openvragen

Werkwijze en kanttekeningen

Veel respondenten hebben een toelichting op hun beantwoording gegeven. Onder elkaar gezet leveren deze reacties ongeveer veertig pagina's tekst op. De inhoud is divers, maar er zijn wel enkele thema's aan te wijzen die meerdere keren terug komen. De observaties hieronder berusten niet op algoritmes of woordherkenning. Het is een eerste indruk nadat de reacties onder elkaar zijn gezet en doorgelezen.

Observaties

Een aantal respondenten geeft uiting aan een algeheel wantrouwen. Men heeft geen vertrouwen in de wijze waarop de overheid met data omgaat. Daarom is men tegen digitalisering. Soms heeft men zelfs geen vertrouwen in de wijze waarop met de uitslag van de enquête zal worden omgegaan.

Een enkeling betreft hierbij dat digitalisering gepaard gaat met 4G en 5G straling en reeds om die reden achterwege moet blijven. Ook meent een respondent dat Nederland op weg is naar een dictatuur en dat nu al moet worden voorkomen dat dat regime over controle-instrumenten zal beschikken.

Meerdere respondenten vinden de vraagstelling te vaag of te algemeen. Deze mensen lijken niet allemaal negatief tegenover digitalisering te staan, maar willen wel dat van geval tot geval een afweging wordt gemaakt over het gebruik van digitale mogelijkheden.

Veel mensen vragen aandacht voor privacy, metingen vindt men oké, maar herkenning van personen niet of niet zondermeer. Dit wordt zo gezegd of is de ondertoon van veel reacties. Anderen noemen juist dat zij niets te verbergen hebben. Ook wordt gevraagd of de kosten wel opwegen tegen te baten. Digitalisering zou leiden tot schijnveiligheid.

Ook wordt genoemd dat gebruik van technologie noodzakelijk is vanwege een structureel personeelstekort in vrijwel alle sectoren. Anderen willen wel dat technologie menselijke inzet ondersteunt, maar niet dat menselijke inzet door technologie wordt vervangen.

Sommige respondenten zijn positief over een ethische commissie, anderen menen dat een ethische reflectie een gepasseerd station is. Iedere organisatie digitaliseert en de overheid kan niet meer achterblijven. Anderen achten het wel mogelijk dat ontwikkelingen worden teruggedraaid.

Het grootste punt van zorg lijkt te zijn het behoud van privacy, men wil geen 'Big Brother', geen 'Chinese toestanden'. Aanpak van criminaliteit wordt wel toegejuicht, mits de burger met rust wordt gelaten.

Bijlage 2. Vragenlijst

Online peiling burgerpanel gemeente Zwolle over inzet slimme technologie

Vraag 1. Hoe kijkt u aan tegen het gebruik van de volgende digitale technologieën voor het uitvoeren van gemeentelijke taken?

	Ze er negatief	Negatief	Neutraal	Positief	Ze er positief	Weet ik niet
Automatische bewegingsdetectoren (sensoren)						
Microfoons (audio herkenning)						
Videocamera's						
Drones (autonome vliegende objecten)						

Vraag 2. Hoe wenselijk vindt u de volgende toepassingen van videocamera's voor het uitvoeren van gemeentelijke taken?

	Ze er onwenselijk	Onwenselijk	Neutraal	Wenselijk	Ze er wenselijk	Weet ik niet
Vast geplaatste videocamera's in de openbare ruimte met menselijke beoordeling van de beelden						
Vaste videocamera's in de openbare ruimte met automatische computergestuurde herkenning van de beelden (op basis van kunstmatige intelligentie)						
Mobiele videocamera's in de openbare ruimte met menselijke beoordeling van de beelden (bijvoorbeeld een bodycam)						
Mobiele videocamera's in de openbare ruimte met automatische computergestuurde herkenning van de beelden op basis van kunstmatige intelligentie (bijvoorbeeld een bodycam)						
Mobiele videocamera's geplaatst op fietsen van geselecteerde burgers voor automatische detectie van zwerfval (met gebruik van kunstmatige intelligentie)						

Vraag 3. In welke mate vindt u de inzet van slimme technologie wenselijk voor de volgende gemeentelijke taken?

	Ze er onwenselijk	Onwenselijk	Neutraal	Wenselijk	Ze er wenselijk	Weet ik niet
Algehele veiligheid						
Toezicht bij Evenementen						
Bezoekersstromen meten						
Schoonhouden openbare ruimte (afvaldetectie)						
Veiligheid Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA)						
Handhaving verkeer						
Herkenning parkeeroverlast						
Herkenning geluidsoverlast						
Gemeentelijke dienstverlening						

Vraag 4. Ziet u nog andere gemeentelijke taken of activiteiten waarvan u denkt dat deze zinvol ondersteund kunnen worden met slimme technologie?

Nee

Ja, namelijk

Vraag 5. Wilt u reageren op de volgende stellingen?

	Ze er mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Ze er mee eens	Weet ik niet
Het gebruik van slimme technologie door de gemeente is een prettig idee						
De gemeentelijke toepassing van cameratechnologie in de openbare ruimte geeft me een veilig gevoel						
De gemeente houdt bij het gebruik van slimme technologie genoeg rekening met mijn privacy						
De inzet van slimme technologie door de gemeente gaat ten koste van mijn bewegingsvrijheid						

Vraag 6. Opleidingsniveau (standaard vraag hoogst afgeronde opleiding, niet verplicht)

Vraag 7. Leeftijd (niet verplicht)

Vraag 8. Heeft u nog suggesties of opmerkingen naar aanleiding van deze vragenlijst?

Vrij invulveld.